

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตในประเทศไทย*

AUDITOR'S CODE OF ETHICS INFLUENCES THE AUDIT QUALITY OF THE CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANT

จุฬาลิณี ริวเจริญฤทธิ์กุล*, กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์

Jurasinee Rivjareeritkul*, Kanoksak Sukwatanasinit

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Accountancy, Sripatum University, Bangkok Thailand

*Corresponding author E-mail: jurasinee.learn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดเป็นกรอบการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำนวน 400 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยเลือกตัวอย่างอย่างง่าย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความโปร่งใส ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านการรักษาความลับ อยู่ในระดับมาก และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ปัจจัยสำคัญของปัญหาเกิดจากการที่ผู้สอบบัญชีขาดการให้ความสำคัญต่อจรรยาบรรณวิชาชีพซึ่งส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการทำงานให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรให้ความสำคัญกับการทำงานตามหลักจริยธรรม ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นกลางและความเป็นอิสระ ความรู้ ความสามารถ การดูแล และการรักษามาตรฐานในการทำงาน การรักษาความลับ พฤติกรรมวิชาชีพและความโปร่งใสเพื่อให้งานตรวจสอบมีคุณภาพและสร้างความน่าเชื่อถือในการตรวจสอบมากขึ้น

คำสำคัญ: จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี, คุณภาพงานสอบบัญชี, ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

Abstract

The purpose of this research article is to study to study the ethics of auditors that influence the audit quality of certified public accountants in Thailand. It is quantitative research. The concepts and related research were studied as a research framework. The sample group used for the study was 400 certified public accountants in Thailand. The selection method was based on probability Sampling by Simple Random Sampling. A questionnaire was used as a tool for

collecting data. Analyzed the data using Multiple Regression Analysis. The results found that Ethics of auditors regarding Overall it is at a high level. When considering each aspect by ordering the average value from highest to lowest, it was found that the ethics of auditors are Transparency Professional behavior, knowledge, ability, care, maintaining standards in work and confidentiality at a high level and honesty Objectivity and independence is at a moderate level respectively. And findings from this research the key factor in the problem is that auditors lack importance to professional ethics, which affects the quality of the audit work of the Certified Public Accountants of Thailand. Therefore, relevant agencies should establish guidelines for developing certified public accountants with knowledge, understanding, and readiness to work more reliably. and certified public accountants should give importance to working according to ethics. In terms of honesty and integrity Objectivity and independence, knowledge, ability, care, and maintaining standards in work Confidentiality Professional behavior, and transparency to provide quality auditing work and create more credibility in auditing.

Keywords: Code of Ethics for Professional Accountants, Audit Quality, Certified Public Accountants

บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันสภาพแวดล้อมที่มีเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง นักบัญชีมีอาชีพจึงจำเป็นต้องพัฒนาและรักษาทัศนคติการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเป็นนักบัญชีมืออาชีพที่ดี นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีที่ต้องการจะอยู่รอดในวิชาชีพบัญชีจะต้องกำหนดวิธีการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ดีที่สุดเพื่อสร้างโอกาสในการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงคุณภาพงานของรายงานการตรวจสอบ (Saengsawang, T., 2010) ผู้สอบบัญชีต้องมีความรู้ด้านมาตรฐานการสอบบัญชี (Auditing Standard) มีประสบการณ์ในด้านการวางระบบบัญชี การปฏิบัติงานสอบบัญชี และการให้คำปรึกษาด้านบัญชี เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้รายงานทางการเงินที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนและลงทุนได้ โดยที่ผู้บริหารและผู้ประกอบการมองว่าการดำเนินการตรวจสอบประสิทธิภาพรายงานทางการเงินนั้น จะทำให้การจัดสรรงบประมาณประจำปีมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ สมบูรณ์และได้มาตรฐานมากขึ้น (Nonthanathorn, P. & Thaikasame, S., 2017)

คุณภาพงานสอบบัญชีจึงเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้สอบบัญชีที่จะแสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงิน ตรวจสอบบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ และมีเวลาที่เพียงพอในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีทั้งยังต้องสามารถปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับรายงานทางการเงิน โดยมีส่วนช่วยในงานตรวจสอบบัญชีมีคุณภาพ นอกจากนั้นผู้ตรวจสอบบัญชีจำเป็นต้องตระหนักว่า คุณภาพงานตรวจสอบมีความสำคัญ จึงต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม และซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง และมีความสงสัยตามหลักของผู้ประกอบวิชาชีพผู้ตรวจสอบบัญชี (Federation of Accounting Professions Under the Royal Patronage of His Majesty the King, 2019B)

ข้อมูลทางบัญชีเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นไปของธุรกิจช่วยให้ผู้ประกอบการทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินและยังสามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดนโยบายและกำหนดทิศทางการลงทุนเพื่อวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงาน รวมถึงใช้ในการประเมินความสำเร็จของธุรกิจ การจัดทำบัญชีนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้ประกอบการได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับธุรกิจของตน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ทัน่วงที ฉะนั้น ในการตรวจสอบบัญชีที่ดี ผู้สอบบัญชีต้องให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีต้อง

แสดงความเห็นว่า งบการเงินได้จัดทำขึ้นมีสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ถ้าหากวัตถุประสงค์ระหว่างงบการเงินถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามแม่บทหรือไม่ การปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี และข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีเป็นการตรวจสอบบนหลักการที่ว่า ผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ได้รับทราบถึงความรับผิดชอบอันเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติตามตรวจสอบ การตรวจสอบงบการเงินไม่ได้ปลดเปลื้องความรับผิดชอบของผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องได้มาซึ่งความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล ว่างบการเงินโดยรวมปราศจาก การแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง ที่เป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลเป็นความเชื่อมโยงกันในระดับสูง ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้สอบบัญชี ได้รวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี ที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อลดความเสี่ยงในการสอบบัญชี ที่ได้แสดงความเห็นที่ไม่เหมาะสมต่องบการเงินที่แสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงตามหน้าที่ที่ยอมรับได้ (Mannoi, Y., 2015)

จากสาเหตุข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้สอบบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้ธุรกิจมีการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการ และผู้ใช้ข้อมูลในงบการเงิน นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณในการเป็นผู้สอบบัญชี เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี และความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความสำคัญต่อการพัฒนางานสอบบัญชีให้เกิดประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษานี้จะสามารถทราบได้ว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยจำนวน 13,470 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มีนาคม 2563) (Federation of Accounting Professions Under the Royal Patronage of His Majesty the King, 2019A)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยจำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่าง 5% ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยเลือกตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งแบบสอบถามได้ออกแบบขึ้นจากการสำรวจวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 3 ข้อ ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงานปัจจุบัน และสถานภาพการอบรมทางวิชาชีพสอบบัญชี โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว (Check List)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามด้วยวิธีการส่ง E-mail และแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่างผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูล 1 เดือน แล้วนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติการหาค่าจำนวน (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และคุณภาพของงานสอบบัญชี ด้วยสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้ทดสอบสมมติฐานของตัวแปรด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	125	31.25
หญิง	275	68.75
รวม	400	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า / เท่ากับ 5 ปี	36	9.00
6 - 10 ปี	110	27.50
11 - 15 ปี	169	42.25
16 - 20 ปี	63	15.75
21 ปีขึ้นไป	22	5.50
รวม	400	100.00
3. ตำแหน่งงานปัจจุบัน		
พนักงานผู้ตรวจสอบบัญชี	76	19.00
หัวหน้างานสอบบัญชี	149	37.25
เจ้าของสำนักงานสอบบัญชี	175	43.75
รวม	389	100.00
4. จำนวนชั่วโมงการอบรมทางวิชาชีพสอบบัญชีต่อปี		
ไม่น้อยกว่า 40 ชม.	308	77.00
มากกว่า 40 ชม. ขึ้นไป	92	23.00
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.75 มีประสบการณ์การทำงาน 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.45 มีตำแหน่งงานปัจจุบัน ในตำแหน่งเจ้าของสำนักงานสอบบัญชี คิดเป็นร้อยละ 43.75 สถานภาพการอบรมทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีต่อปี ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 77

ตารางที่ 2 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี จำแนกรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	2.99	0.89	ปานกลาง
2. ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	2.75	0.86	ปานกลาง
3. ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	3.79	0.86	มาก
4. ด้านการรักษาความลับ	3.59	0.93	มาก
5. ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ	3.82	0.92	มาก
6. ด้านความโปร่งใส	3.88	0.92	มาก
โดยรวม	3.47	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความโปร่งใส ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านการรักษาความลับ อยู่ในระดับมาก และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ 3 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำแนกรายข้อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทานปฏิบัติงานแบบตรงไปตรงมา ตามหลักฐานที่เป็นจริง จริใจ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และยึดหลักปฏิบัติงานอย่างซื่อตรงต่อวิชาชีพ	3.39	1.02	ปานกลาง
2. ทานปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับทางวิชาชีพ โดยไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงสามารถติดตามตรวจสอบได้	2.80	0.98	ปานกลาง
3. ทานมีการจัดทำเอกสารที่ถูกต้องตามมาตรฐานการสอบบัญชี	2.79	1.01	ปานกลาง
โดยรวม	2.99	0.89	ปานกลาง

จากตามรางที่ 3 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในระดับข้อคำถาม พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานแบบตรงไปตรงมา ตามหลักฐานที่เป็นจริง จริใจ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และยึดหลักปฏิบัติงานอย่างซื่อตรงต่อวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ หรือข้อบังคับทางวิชาชีพ โดยไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงสามารถติดตามตรวจสอบได้ อยู่ในระดับปานกลาง และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีการจัดทำเอกสารที่ถูกต้องตามมาตรฐานการสอบบัญชี อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ 4 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ จำแนกรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านปฏิบัติงานโดยใช้ดุลยพินิจตามหน้าที่ โดยอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี	2.75	1.02	ปานกลาง
2. ท่านปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิดความไม่เที่ยงธรรม	2.25	1.19	น้อย
3. ท่านปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า ผู้ถือหุ้น หรือบุคคลใด ๆ ที่จะทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลาง	3.25	0.91	ปานกลาง
โดยรวม	2.75	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ในมิติด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในระดับข้อคำถาม พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า ผู้ถือหุ้น หรือบุคคลใด ๆ ที่จะทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลาง อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานโดยใช้ดุลยพินิจตามหน้าที่ โดยอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิดความไม่เที่ยงธรรม อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ

ตารางที่ 5 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน จำแนกรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านรับงานตรวจสอบบัญชีในจำนวนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และรับงานในธุรกิจที่ท่านมีความรู้และมีความเข้าใจในประเภทธุรกิจ และความชำนาญทางวิชาชีพในระดับที่รับรองได้ว่าลูกค้า หรือผู้ว่าจ้างได้รับการบริการทางวิชาชีพที่ถึงพร้อมด้วยคุณภาพตามกรอบวิชาชีพ	3.84	1.08	มาก
2. ท่านได้ใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ วิธีปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพ ด้วยความเอาใจใส่ และระมัดระวังรอบคอบ	3.58	1.00	มาก
3. ท่านตั้งใจปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาชีพตามกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ต่อมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	3.95	0.98	มาก
โดยรวม	3.79	0.86	มาก

จากตารางที่ 5 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ในมิติด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในระดับข้อคำถาม พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตั้งใจปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ต่อมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับงานตรวจสอบบัญชีในจำนวนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และรับงานในธุรกิจที่ท่านมีความรู้และมีความเข้าใจในประเภทธุรกิจ และความชำนาญทางวิชาชีพในระดับที่รับรองได้ว่าลูกค้า หรือผู้ว่าจ้างได้รับการบริการทางวิชาชีพที่ถึงพร้อมด้วยคุณภาพตามกรอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ วิธีปฏิบัติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพ ด้วยความเอาใจใส่ และระมัดระวังรอบคอบ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 6 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านการรักษาความลับ จำแนกรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านการรักษาความลับ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านไม่นำข้อมูลของลูกค้าไปเปิดเผย หรือเผยแพร่ให้บุคคลอื่นหรือสาธารณะชนได้รับทราบ	3.68	0.98	มาก
2. ท่านไม่นำข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าไปเปิดเผย โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากลูกค้า เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิ หรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี	3.52	1.05	มาก
3. ท่านให้ความสำคัญและเคร่งครัดต่อการปกป้องรักษาความลับของลูกค้า	3.57	1.05	มาก
โดยรวม	3.59	0.93	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ในมิติด้านการรักษาความลับ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในระดับข้อคำถาม พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่นำข้อมูลของลูกค้าไปเปิดเผย หรือเผยแพร่ให้บุคคลอื่นหรือสาธารณะชนได้รับทราบ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้ความสำคัญและเคร่งครัดต่อการปกป้องรักษาความลับของลูกค้า และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่นำข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าไปเปิดเผย โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากลูกค้า เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิ หรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 7 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ จำแนกรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อความน่าเชื่อถือของวิชาชีพ	3.66	1.01	มาก
2. ท่านไม่ละทิ้งการปฏิบัติงานที่ได้รับไว้แล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ถ้าละทิ้งท่านได้มีการแจ้งให้ผู้บริการทราบล่วงหน้า	3.76	1.05	มาก
3. ท่านประกอบอาชีพผู้ตรวจสอบบัญชี โดยรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี โดยรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล นิติบุคคล หรือสำนักงาน	4.02	0.99	มาก
โดยรวม	3.82	0.92	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ในมิติด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในระดับข้อคำถาม พบว่า ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตประกอบอาชีพผู้ตรวจสอบบัญชี โดยรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี โดยรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล นิติบุคคล หรือสำนักงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่ละทิ้งการปฏิบัติงานที่ได้รับไว้แล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ถ้าละทิ้งท่านได้มีการแจ้งให้ผู้บริการทราบล่วงหน้า อยู่ในระดับมาก และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อความน่าเชื่อถือของวิชาชีพ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 8 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านความโปร่งใส จำแนกรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความโปร่งใส	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	3.79	0.99	มาก
2. ท่านปฏิบัติงานโดยมีการสื่อสารหรือแจ้งข้อมูลที่เป็นและเป็นประโยชน์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	3.77	1.03	มาก
3. ท่านมีการบันทึกข้อมูลและแสดงเนื้อหาตามความเป็นจริง	4.06	0.99	มาก
โดยรวม	3.88	0.92	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในระดับข้อคำถาม พบว่า ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตมีการบันทึกข้อมูลและแสดงเนื้อหาตามความเป็นจริง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานโดยยึดหลักปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานโดยมีการสื่อสารหรือแจ้งข้อมูลที่เป็นและเป็นประโยชน์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตารางที่ 9 การตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ โดยการวิเคราะห์หาค่าความทนทานเมื่อคุณภาพของงานสอบบัญชี เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร/ตัวชี้วัด	tolerance	VIF
จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี		
- ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	0.33	3.02
- ด้านเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	0.26	3.79
- ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	0.35	2.82
- ด้านการรักษาความลับ	0.17	5.94
- ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ	0.16	6.22
- ด้านความโปร่งใส	0.15	6.50

จากตารางที่ 9 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร มีค่า Tolerance ต่ำสุดเท่ากับ 0.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องมากกว่า 0.1 ส่วน VIF มีค่าสูงสุดเท่ากับ 6.50 ซึ่งน้อยกว่า 10 จึงเป็นการยืนยันผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรกจากการทำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์กัน และมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1

ตัวแปร	b	SE _b	Standardized Coefficients	t- value	p
INT	.089	.057	.084	1.563	.119
OAT	.155	.065	.141	2.368	.018*
PCD	.054	.055	.049	.976	.329
CFT	.184	.076	.181	2.415	.016*
PFB	.090	.076	.088	1.181	.238
TSR	.395	.063	.383	6.308	.000*

หมายเหตุ ค่าคงที่ = .069, SE_{est} = .590

n = 400, R² = .611, F = 105.315, Sig = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 สมมติฐานที่ 1 พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (OAT) ด้านการรักษาความลับ (CFT) ด้านความโปร่งใส (TSR) มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี ด้านความถูกต้องของงบการเงิน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต (INT) ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่การรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (CFT) และด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ (PFB) ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี ด้านความถูกต้องของงบการเงิน สมมติฐานที่ 1 ได้รับการสนับสนุน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2

ตัวแปร	b	SE _b	Standardized Coefficients	t- value	p
INT	-.032	.054	-.033	-.588	.557
OAT	.176	.062	.176	2.847	.005*
PCD	.039	.052	.039	.759	.448
CFT	.146	.072	.157	2.031	.043*
PFB	.118	.072	.126	1.636	.103
TSR	.377	.059	.401	6.375	.000*

หมายเหตุ ค่าคงที่ = .785, SE_{est} = .557

n = 400, R² = .582, F = 93.506, Sig = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 สมมติฐานที่ 2 พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านการรักษาความลับ ด้านความโปร่งใส มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความเที่ยงธรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมได้ สมมติฐานที่ 2 ได้รับการสนับสนุน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 3

ตัวแปร	b	SE _b	Standardized Coefficients	t- value	p
INT	-.130	.061	-.120	-2.141	.033*
OAT	-.005	.070	-.005	-.078	.938
PCD	.021	.058	.019	.365	.715
CFT	.142	.081	.138	1.755	.080
PFB	.191	.081	.184	2.360	.019*
TSR	.532	.066	.509	7.998	.000*

หมายเหตุ ค่าคงที่ = 1.223, SE_{est} = .626

n = 400, R² = .571, F = 89.518, Sig = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 สมมติฐานที่ 3 พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใส มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความกะตือรือร้นชัดเจน และ จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีอิทธิพลทางลบต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความกะตือรือร้นชัดเจน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 และจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ ด้านการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านการรักษาความลับไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความกะตือรือร้นชัดเจน สมมติฐานที่ 3 ได้รับการสนับสนุน

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4

ตัวแปร	b	SE _b	Standardized Coefficients	t- value	p
INT	.068	.059	.065	1.152	.250
OAT	-.013	.068	-.012	-.198	.843
PCD	.088	.057	.081	1.531	.127
CFT	.062	.079	.061	.781	.435
PFB	.202	.079	.200	2.552	.011*
TSR	.454	.065	.446	6.987	.000*

หมายเหตุ ค่าคงที่ = .758, SE_{est} = .613

n = 400, R² = .569, F = 88.800, Sig = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 สมมติฐานที่ 4 พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใสมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความสมบูรณ์ และจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านการรักษาความลับไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความสมบูรณ์ สมมติฐานที่ 4 ได้รับการสนับสนุน

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5

ตัวแปร	b	SE _b	Standardized Coefficients	t- value	p
INT	.008	.063	.007	.125	.901
OAT	-.003	.072	-.002	-.039	.969
PCD	.187	.060	.163	3.096	.002*
CFT	-.129	.084	-.121	-1.542	.124
PFB	.351	.084	.328	4.191	.000*
TSR	.468	.069	.435	6.816	.000*

หมายเหตุ ค่าคงที่ = .648, SE_{est} = .647

n = 400, R² = .568, F = 88.583, Sig = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 สมมติฐานที่ 5 พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใส มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความทันต่อเวลา และจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ ด้านการรักษาความลับไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความทันต่อเวลา สมมติฐานที่ 5 ได้รับการสนับสนุน

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 6

ตัวแปร	b	SE _b	Standardized Coefficients	t- value	p
INT	.110	.067	.100	1.639	.102
OAT	-.050	.077	-.045	-.657	.511
PCD	.187	.065	.166	2.898	.004*
CFT	-.065	.089	-.062	-.731	.465
PFB	.275	.089	.262	3.078	.002*
TSR	.395	.073	.373	5.384	.000*

หมายเหตุ ค่าคงที่ = .692, SE_{est} = .692

n = 400, R² = .492, F = 65.313, Sig = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 สมมติฐานที่ 6 พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใส มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความสร้างสรรค์ และจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ ด้านการรักษาความลับไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในมิติด้านความสร้างสรรค์ สมมติฐานที่ 6 ได้รับการสนับสนุน

อภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัย จากผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราะห์ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใสมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความถูกต้อง สมบูรณ์ ทันต่อเวลา และมีความสร้างสรรค์ กล่าวคือ การที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานแบบตรงไปตรงมา ตามหลักฐานที่เป็นจริง จริงใจ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และยึดหลักปฏิบัติงานอย่างซื่อตรงต่อวิชาชีพ ปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับทางวิชาชีพ โดยไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริง สามารถติดตามและตรวจสอบได้ การจัดทำเอกสารที่ถูกต้องตามมาตรฐานการสอบบัญชี การปฏิบัติงานโดยใช้ดุลยพินิจตามหน้าที่ โดยอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ต่อมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับ Kitcharoenpakin, M. & Bursakornnat, S. ที่พบว่า ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบ และจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานตรวจสอบโดยทักษะด้านการสอบบัญชี และจรรยาบรรณด้านความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยให้คุณภาพของรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีมีความถูกต้อง ชัดเจน มีความรัดกุม รวมถึงความสร้างสรรค์อย่างสมบูรณ์และทันเวลาการตรวจสอบ (Kitcharoenpakin, M. & Bursakornnat, S. , 2021) และตรงกับงานวิจัยของ Wajeetongratana, P. พบว่า คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยอยู่ที่ความถูกต้องของรายงานทางการเงิน ความเที่ยงธรรมและชัดเจนของข้อมูล ความครบถ้วนสมบูรณ์และรายงานตรงตามกำหนดเวลา (Wajeetongratana, P. , 2015) ซึ่งสอดคล้องกับ Koopeateng, N. ที่พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ การรักษาความลับ และความโปร่งใสส่งผลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี (Koopeateng, N. , 2016) และตรงกับ Pimta, L. ที่พบว่า ผู้สอบบัญชีที่ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร มีการสำนึกในหน้าที่และไม่ปฏิบัติตนในลักษณะทำให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ (Pimta, L., 2019) แสดงได้ถึงความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน การใช้ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบ และการปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณช่วยสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพงานสอบบัญชี (Kannasorn, S. , 2021) นอกจากนี้ Sisimongkol, B. & Uachanachit, D. ได้กล่าวไว้ว่า จรรยาบรรณ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านการรักษาความลับ ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ด้านความโปร่งใส และด้านความรู้ความสามารถ ความเอาใจใส่และรักษามาตรฐานการปฏิบัติงาน มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพบัญชี (Sisimongkol, B. & Uachanachit, D., 2023)

นอกจากนี้หากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า ผู้ถือหุ้น หรือบุคคลใด ๆ ที่จะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลางได้ รวมถึงการตั้งใจปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความเอาใจใส่ การปฏิบัติงานตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ และไม่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญโดยผู้ตรวจสอบยังคงต้องรักษาความต่อเนื่องของแนวคิดที่รายงานไว้ ตลอดจนความถูกต้องของการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและใช้เวลาอันน้อย ดังนั้น จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีจึงเป็นข้อกำหนดที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรประพฤติปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

สรุปและข้อเสนอแนะ

จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้อธิบายได้ว่าจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในด้านความรู้ ความสามารถ ความเอา

ใจใส่ ด้านการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใสมีอิทธิพลทางบวก ต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีในด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ด้านความถูกต้อง สมบูรณ์ ด้านทันต่อเวลา และด้านความสร้างสรรค์ และคุณภาพของรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีแห่งประเทศไทย กล่าวได้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ปฏิบัติงานโดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า ผู้ถือหุ้น หรือบุคคลใด ๆ ที่จะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลางได้ รวมถึงการปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้ ไม่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ โดยผู้สอบยังคงต้องรักษาความต่อเนื่องของแนวคิดที่รายงานไว้ ตลอดจนความถูกต้องของการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและใช้เวลา น้อย ซึ่งประโยชน์ทางตรงของจรรยาบรรณวิชาชีพสามารถช่วยควบคุมมาตรฐานการปฏิบัติงาน สามารถประกัน คุณภาพการปฏิบัติ ช่วยควบคุมจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม ทั้งนี้จากข้อค้นพบที่ได้พบว่า ผู้สอบบัญชีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการให้ความเชื่อมั่นต่อรายงานทางการเงินและ การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ข้อมูลในงบการเงิน ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล นิติบุคคล สำนักงานหรือผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการใช้งบการเงิน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล เช่น สภาวิชาชีพบัญชีในพระ บรมราชูปถัมภ์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สถาบันศึกษา สมาคมผู้สอบบัญชีแห่งประเทศไทยสามารถใช้เป็นเป็น แนวทางในการกำกับดูแลและพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ผู้สอบบัญชีมีความเข้าใจและให้ ความสำคัญเกี่ยวกับข้อบังคับเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1.1) หน่วยงานกำกับดูแล อันได้แก่ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ กรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้าควรมีแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยการ มุ่งเน้นปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความลับ ด้าน พฤติกรรมทางวิชาชีพ และด้านความโปร่งใส 1.2) สถาบันการศึกษาหรือสถาบันจัดอบรมหรือสถาบันให้บริการวิชา การแก่สังคมควรพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับข้อบังคับเรื่องจรรยาบรรณ วิชาชีพ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจพิจารณา เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพในงานตรวจสอบของการให้บริการในหลากหลายอาชีพเพื่อศึกษา ความแตกต่างกันของกลุ่มอื่น ๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาของวิชาชีพบัญชี 2.2) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี และความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชี ที่ส่งผล ของงานสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ในครั้งต่อไปควรมหาเพิ่มปัจจัยด้านอื่นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Federation of Accounting Professions Under the Royal Patronage of His Majesty the King. (2019A). List of Certified Public Accountants of Thailand. Bangkok: Federation of Accounting Professions Under the Royal Patronage of His Majesty the King.
- Federation of Accounting Professions Under the Royal Patronage of His Majesty the King. (2019B). Code of Ethics for Professional Accountants. Bangkok: Federation of Accounting Professions Under the Royal Patronage of His Majesty the King.
- Kannasorn, S. . (2021). Professional Values and Code of Ethics Affecting the Success of Accountants in The Central Thailand. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 15(2), 1-18.
- Kitcharoenpakin, M. & Bursakornnat, S. . (2021). Professional Competence on Quality of Audit and Certification Report of Certified Public Accountant in Bangkok Metropolitan Region. *Journal of Buddhist Philosophy Evolved*, 5(2), 24-34.

- Koopeateng, N. . (2016). Rational Factors of Skills and Professional Ethics on Working Performance Affecting to the Quality of Accounts Auditing and Certified Reporting for Tax Auditors in Thailand MUT. *Journal of Business Administration*, 13(2), 100-116.
- Mannoi, Y. (2015). The impacts of auditor ethics on efficiency of the internal control system and audit quality of cooperative auditor. In Faculty of Management Sciences (Accountancy). Songkla University.
- Nonthanathorn, P. & Thaikasame, S. (2017). Influences of Socially Responsible Leadership and Organizational Citizenship Behavior on CSR Activities Participation of Employee of Government Housing Bank. *Journal of the Association of Researchers*, 22(1), 244-255.
- Pimta, L. (2019). Effects Accounting Ethics on Work Success of Companies Accounting in the Roi Et Province. *Burapha Journal of Business Management*, 8(2), 119-141.
- Saengsawang, T. (2010). A Guideline to Audit Risk Assessment of Certified Public Accountants in Bangkok Area. In School of Accounting. Sripatum University.
- Sisimongkol, B. & Uachanachit, D. (2023). The Effects of the Accounting Professional Accountability Ethics on the Success in Accounting Profession: The Cast Study of Accountant in Bangkok Metropolitan Region. *Journal of Management Science Research*, 7(2), 1-13.
- Wajeetongratana, P. . (2015). The Influence of Learning Efficiency toward Job Performance Effectiveness on Accountants in Nakhon Ratchasima Province. *Journal of the Association of Researchers*, 20(1), 85-94.